Handläggare
Sofi Persson
08-508 26 115

Till
Trafiknämnden
2026-11-12

Ny planskild korsning för Roslagsbanan vid Frescati. Slutredovisning

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna slutredovisning av projekt ny planskild korsning för Roslagsbanan vid Frescati

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Peter Granström
Avdelningschef

Annika Burström
Enhetschef

Sammanfattning

I höjd med Bergianska trädgårdarna i Frescatiområdet har Region Stockholm stängt en plankorsning över Roslagsbanans spår och ersatt den med en ny planskild korsning där nybyggda kör-, cykel- och gångbanor leds under en ny järnvägsbro i nytt läge strax söder därom. Plankorsningen har varit olycksdrabbad och stängningen av plankorsningen har varit en förutsättning för Region Stockholms upprustning av Roslagsbanan där nu betydligt fler tåg passerar förbi platsen efter att åtgärden har genomförts.

Regions Stockholms trafikförvaltning har ansvarat för utredningen och som byggherre för genomförande av entreprenaden där projektering och byggnation har ingått. Trafikförvaltningen har samverkat med trafikkontoret och berörda fastighetsägare Statens fastighetsverk (SFV), Växus (privat fastighetsägare) för genomförandet av projektet. Trafiknämnden har medfinansierat projektet i enlighet med tecknat genomförandeavtal och tecknat avtal för att fullfölja genomförandeavtalet.

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Genomförandebeslutet i trafiknämnden fattades 25 november 2021 till en investeringsutgift om 25,0 mnkr i 2021 års prisnivå, samt en investeringsinkomst om 11,0 mnkr i 2021 års prisnivå. Beslutet inkluderade inget indexpåslag. Den totala utgiften för projektet blev 19,2 mnkr i 2021 års prisnivå, vilket motsvarar 22,2 mnkr i löpande priser. Projektet hade även inkomster om 9,5 mnkr i 2021 års prisnivå vilket motsvarar 11,0 mnkr i löpande priser. Nämndens driftkostnader kommer att öka med cirka 170 000 kr per år.

Åtgärden beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,6 mnkr från och med år 2025.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Öster om den Bergianska trädgården i Frescatiområdet fanns tidigare en olycksdrabbad bom- och signalreglerad plankorsning över Roslagsbanan mellan Ekhagsmotet (under Roslagsvägen) och Ålkistevägen (västra sidan om Roslagsbanans spår). Region Stockholm initierade redan på 2010-talet en utredning av trafiklösningen på platsen, med syftet att stänga den olycksdrabbade plankorsningen för att öka trafiksäkerheten och möjliggöra en kapacitetshöjning på Roslagsbanan.

Trafikförvaltningen har initierat projektet och haft huvudansvaret för projektet under hela projekttiden. Trafikförvaltningen har ansvarat för genomförda utredningar och varit byggherre för genomförd entreprenad, där både projektering och byggnation har ingått. Trafikförvaltningen har samverkat med kontoret och berörda fastighetsägare: Statens fastighetsverk (SFV), Växus (privat fastighetsägare) för genomförandet av projektet.
Trafikförvaltningen har ansvarat för samråd med länsstyrelsen och Miljöförvaltningen och tillståndsansökningar för att genomföra projektet.

Trafikkontoret har representerat nämnden i projektet och har vid behov stämt av med exploateringskontoret samt Stockholm vatten och avfall (SVOA). Region Stockholm har tecknat likvärdiga seperata genomförandeavtal med trafiknämnden och med berörda fastighetsägare. Nämnden har medfinansierat Region Stockholms projekt i enlighet med tecknat genomförandeavtal och kontoret har tecknat avtal för att fullfölja genomförandeavtalet.

Av genomförandebeslutet framgår att nämnden har medfinansierat Region Stockholms ombyggnad med 23,4 mnkr varav 11 mnkr har återförts som bidrag från länsplan för regional transportinfrastruktur

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

2014-2025. I beloppet för medfinansiering har ersättning för mark såsom nyttjanderätt och servitut ingått.

Av genomförandevtalet och genomförandebeslutet framgår att den fria höjden för motorfordonstrafik i passage under järnvägsbron kommer att vara begränsad till 3,5 m, vilket är lägre än vad kontoret i normalfall skulle rekommendera. Detta avsteg var nödvändigt av kostnadsskäl och för att minska intrånget i nationalstadsparken och det statliga byggnadsminnet för Bergianska trädgårdarna.

Av genomförandevtalet och genomförandebeslutet framgår också att entreprenadens slut var planerad till 2023.

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Figur 1, Ortofoton som visar 2 översiktsbilder över Ålkistevägens korsningspunkt med Roslagsbanans spår i Frescati vid Bergianska trädgården (Norra Djurgården). Övre bilden visar översiktbild före ombyggnad 2021 och nedre efter genomförd ombyggand 2024.

Region Stockholm är huvudman för Roslagsbanans järnvägsspår, banvall och den nya järnvägsbron. Nämnden är väghållare för den kommunala gatan Ålkistevägen, vilken utgör den enda vägförbindelsen till Bergianska trädgårdarna, handelsträdgården Plantagen samt till tre fastigheter med bostäder. Efter genomförd ombyggnad har nämndens väghållaransvar utökats med Ålkistevägen i ny sträckning, samt att väghållaransvaret har utvidgats till att innefatta del av Gustafsborgsvägen.

Figur 2, Bilden visa vilken part som är väghållare i området före ombyggnad 2021 och efter ombyggnad 2024. Kontoret är väghållare för kommunal gata, gång- och cykelbana markerade i grönt. Gator, cykel- och gångbanor markerade i rött är statliga eller enskilt, där väghållaren antingen är SFV eller Växus.

Följande beslut har fattats av Trafiknämnden:

- 2011-11-14 (dnr T2011-410-04004) fattade ett utredningsbeslut angående ny planskild korsning för Roslagsbana vid Frescati där kontoret fick i uppdrag att utreda möjlighet att anlägga en planskildhet tillsammans med Region Stockholm. Beslutad utredningsbudget uppgick till 0,5 mnkr (prisnivå 2011).
- 2017-06-15 (dnr T2017-01438) godkände trafiknämnden en anmälan av svar på remiss från kommunstyrelsen där Region Stockholm hade skickat ut ett tunnelförslag söder om nu stängda plankorsningen på remiss till staden.
- 2020-04-23 (dnr T2011-410-04004) fattade trafiknämnden ett inriktningsbeslut för en tunnellösning söder om nu

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

stängda plankorsningen till en investeringsutgift om 25 mnkr och gav kontoret i uppdrag att underteckna en avsiktsförklaring med Region Stockholm med inriktning om principlösning och finansiering. Beslutad planeringsbudget fram till genomförandebeslut uppgick till 0,5 mnkr (prisnivå 2020).

- 2021-11-25 (dnr T2011-410-04004) fattade trafiknämnden ett genomförandebeslut för en tunnellösning söder om nu stängda plankorsningen till investeringsutgift om 25 mnkr och investeringsinkomst om 11 mnkr (prisnivå 2021). Trafiknämnden gav också kontoret i uppdrag att teckna avtal inom ramen för genomförandebeslutet.

Mål och syfte

Syftet med projektet var att bygga en ny trafiklösning för att förbättra trafiksäkerheten och tillgängligheten vid korsningen mellan Roslagsbanan och Ålkistevägen, skapa en attraktiv entré till Bergianska trädgårdarna samt möjliggjort utökad trafikintensitet på Roslagsbanan med så litet skada som möjligt i Kungliga nationalstadsparken.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Genomförd åtgärd

Projektets innehåll

Den tidigare olycksdrabbade plankorsning har nu stängts och ersatts av en ny planskild korsning där kör-, gång- och cykelbanor leds under ny järnvägsbro för Roslagsbanan i nytt läge strax söder om den nu stängda plankorsningen. Efter stängningen av plankorsningen har skyddsanordningar för järnvägen såsom bommar, ljud- och ljussignalet samt skyddsportal för järnvägsspårens kontaktledningen monterats bort. Den del av Ålkistevägen mellan den stängda plankorsningen och Ekhagsmotet har byggts bort och är ersatts med naturmark/ängsmark.

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Figur 3, Bilder som visar plankorsningen före och efter ombyggnad. Övre bilden visar plankorsningen före ombyggnad 2021 och nedre visar efter ombyggnad när plankorsningen har stängts 2025. (Källa: Trafikkontoret)

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Figur 4, Bilder från östra sidan av Roslagsbanan för och efter ombyggnad i riktning mot söder. Den övre bilden visar före ombyggnad 2021 och där nedre bilden visar ny gatan (Ålkistevägen) i ny sträckning 2025. (Källa: Google maps och Trafikkontoret)

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Figur 5, Bilden visar ny gång- och cykelbana och ny gata (Ålkistevägen) som passerar under ny järnvägsbron efter ombyggnad 2025. Bilden är tagen från östra sidan om Roslagsbanans spår i riktning mot väster. (Källa: Trafikkontoret)

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Figur 6, Bilder från västra sidan av Roslagsbanan för och efter ombyggnad i riktning mot söder. Den övre bilden visar före ombyggnad 2021 och där nedre bilden visar ny gatan (Gustafsborgsvägen) i ny sträckning 2025. (Källa: Google maps och Trafikkontoret)

Fri höjd under järnvägsbron är 3,5 m vid körbanorna vilket är ett avsteg från kontorets rekommendationer. Beslut om lägre fri höjd än rekommenderat fattades i genomförandebeslutet och är kompromiss mellan trafikförvaltningen, trafikkontoret och fastighetsägarna för att få projektet genomfört.

De nya körbanornas bredd varierar mellan 6,5 m och 6,8 m och är störst under järnvägsbron. Körfältets bredd under järnvägsbron har ökats från 5,5 m till 6,8 m efter att genomförandebeslutet togs för att möjliggöra för personbil och lastbil att kunna mötas. Gång- och cykelbanans bredd varierar mellan 2,4 m och 3,6 m och är som smalast under järnvägsbron, vilket är mindre än vad som planerades i genomförandebeslutet. Den minskade bredden på gång- och cykelbanan under järnvägsbron är en följd av att körfältsbredden har ökats för att uppfylla kravet på att personbil och lastbil ska kunna mötas under järnvägsbron. Denna ändring gjordes när järnvägsbron redan var färdigbyggd och det inte lägre var möjligt att bredda upp passagen under järnvägsbro ytterligare.

Avtal för att fullfölja genomförandeavtalet

Principer för ägande och förvaltning är definierat i genomförande-avtalet mellan Region Stockholm och staden och har därefter preciserats i servitutsavtal med respektive fastighetsägare. Kontoret har rådighet för kör-, cykel- och gångbanor, gatubelysning och

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

byggnadsverk som kontoret nu äger och förvaltar genom att staden genom exploateringskontoret tecknat servitutsavtal med berörda fastighetsägare (SFV, Region Stockholm, Växus).

SVOA har genom avtal med staden *(Avtal gällande dagvatten- och spolvattenhantering på allmän platsmark mellan staden och Stockholm Vatten AB, dnr A 2020-0037)* ansvar för dagvattenhantering där staden är väghållare, avtalet benämns ”*Dagvattenavtalet*”. Av *Dagvattenavtalet* framgår att SVOA ska äga, ansvara för drift och underhåll av dagvatteninstallationer. För att möjliggöra detta har kontoret för SVOA:s räkning tecknat markupplåtelseavtal (nyttjanderättsavtal) för dagvatteninstallationer med berörda fastighetsägare. Därefter ska kontoret föra vidare rättigheter och skyldigheter i tecknade markupplåtelseavtal genom att teckna sublokationsavtal med SVOA. Sublokationsavtalen mellan staden genom dess trafiknämnd och SVOA kvarstår att teckna.

Måluppfyllelse och konsekvenser

Kontoret bedömmer att ställda mål i genomförandebeslutet har uppfyllts bland annat genom att fordons-, gång- och cykeltrafiken har blivit säkrare då passagen efter genomförd åtgärd sker under järnvägsspåren, istället för i samma plan. Den nya planskilda korsningen med passage under järnvägen har medfört förbättrad trafiksäkerhet och tillgänglighet för samtliga trafikslag i korsningspunkten mellan Roslagsbanan och Ålkistevägen.

Den nya planskilda korsningen möjliggör att trafikintensitet på Roslagsbanan kan öka utan påverkan från de trafikslag som trafikerar på vägen.

Gestaltningen av järnvägsbron, murar (stödmurar och trågkonstruktion) och planteringar skapar en attraktiv entré till Bergianska trädgårdarna med litet intrång i Kungliga nationalstadsparken.

Tidplan och genomförande

Tidplan

Den nya vägsträckningen med passage under järnvägsbron öppnade för trafik juni 2022. Färdigställandet av byggnationen var planerad till 2023 enligt genomförandebeslutet men färdigställdes först hösten 2025, vilket är ca 2 år senare än planerat.

Slutbesiktningen godkändes oktober 2024. Innan slutförandet av entreprenaden gick entreprenören i konkurs varpå Region Stockholm var tvingad till att genomföra förnyad upphandling av

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

entreprenör för att slutföra kvarstående arbeten (såsom felavhjälpning efter godkänd slutbesiktning). Den nya entreprenören genomförde kvarstående arbeten under 2025 vilket innebar att byggnationen slutfördes med en total försening på cirka 2 år jämfört med genomförandebeslutet.

Trafik under byggtiden

Byggnationen har i huvudsak genomförts inom avgränsat arbetsområde utan påverkan av allmäntrafiken. Allmäntrafiken har passerat över plankorsningen fram till dess att den stängdes juni 2022 därefter har trafiken letts om till den nybyggda gatusträckan genom arbetsområdet under kvarstående byggtid.

Intressenthantering och kommunikation

Trafikförvaltningen har ansvarat för alla kontakter och samordning med intressenter, tillsynsmyndigheter, berörda kabel- och ledningsägare, fastighetsägare, SVOA och kontoret. Kontoret och trafikförvaltningen har haft samordnande informationsinsatser under entreprenadtiden.

Ekonomi och finansiering

Investering

I kalkylen som låg som grund för genomförandebeslutet beräknades projektetets totala utgifter uppgå till 25,0 mnkr i 2021 års prisnivå vilket inte inkluderade något indexpåslag. Investeringsutgiften blev 19,2 mnkr i 2021 års prisnivå vilket motsvarar 22,2 mnkr i löpande priser. Projektet hade även intäkter i form av bidrag om 9,5 mnkr i 2021 års prisnivå vilket motsvarar 11,0 mnkr i löpande priser.

Projektet har finansierats inom kontorets långsiktiga investeringsram inom området för trafiksäkerhetsåtgärder.

I nedanstående tabell redovisas projektets ekonomi i fasta priser i 2021 års prisnivå. I kolumnen *beslutat belopp* har ett förslag på indexjusterat belopp angetts för entreprenaden som i beslutet angavs utföras under två år efter att beslutet togs. Detta för att visa på troligt belopp eftersom det avtalade medinansieringsbeloppet innehöll index som återbetalades till trafikkontoret under år 2026.

Fast prisnivå	**Beslutat belopp (mnkr)**	**Utfall i 2021-års prisnivå (mnkr)**	**Avvikelse (mnkr)**
Utredning och projektering	1,6	0,0	1,6
Byggansvarigkostnader inkl byggledning och risk	0,0	0,0	0,0

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Egen tid i projektet	0,0	1,6	-1,6
Medfinansierad entreprenad	21,8	17,6	-4,2
Summa utgifter	**23,4**	**19,2**	**-4,2**
Offentlig medfinansiering	-11,0	-9,5	1,5
Summa inkomster	**-11,0**	**-9,5**	**1,5**
Netto	**12,4**	**9,7**	**-2,7**

Tabell 1. Projekredovisning i fast prisnivå i 2021 års prisnivå.

I nedanstående tabell redovisas projektet i löpande priser.

Löpande prisnivå	**Beslutat belopp (mnkr)**	**Utfall löpande priser (mnkr)**	**Avvikelse (mnkr)**
Utredning och projektering	1,6	0,0	1,6
Byggansvarigkostnader inkl byggledning och risk	0,0	0,0	0,0
Egen tid i projektet	0,0	1,8	-1,8
Medfinansierad entreprenad	23,4	20,4	-3,0
Summa utgifter	**25,0**	**22,2**	**-2,8**
Offentlig medfinansiering	-11,0	-11,0	0,0
Summa inkomster	**-11,0**	**-11,0**	**0,0**
Netto	**14,0**	**11,2**	**-2,8**

Tabell 2. Projekredovisning i fast prisnivå i löpande priser.

Kommentarer till projektets utgifter

Samtliga avvikelser är angivna i det penningvärde som gällde då genomförandebeslutets fattades (2021), det vill säga fasta priser.

Utredning & projektering

Nämndens utgifter för *utredning och projektering* uteblev jämfört med vad som redovisats i genomförandebeslutet. Det beror på att kontorets egen tid las på raden *utredning och projektering* i genomförandebeslutet. *Utredning och projektering* har utförts av Region Stockholm och beloppet ingår i kontorets medfinansiering. Avvikelsen jämfört med genomförandebeslutet är därmed 1,6 mnkr.

Egen tid i projektet

Kontorets kostnader för egen tid och tid för konsulter redovisats här. I genomförandebeslutet las dessa kostnader på rad *utredning och projektering*. Avvikelsen jämfört med genomförandebeslutet är därmed 1,6 mnkr.

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Medfinansierad entreprenad
Det är Region Stockholm som ansvarat för byggentreprenderna och haft utgiften. Stadens medfinansiering är en del av detta. Utfallet blev 4,2 mnkr lägre än beräknat i fast prisnivå vilket framför allt berodde på att utvecklingen av index blev lägre än det beräknade beloppet i genomförandebeslutet.

Inkomster

Offentlig medfinansiering
Enligt genomförandeavtalet har 11 mnkr återförts till nämnden som bidrag från länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025. Återföringen av bidraget har skett via Region Stockholm. Avvikelsen jämfört med genomförandebeslutet är därmed 1,5 mnkr. Det utbetalade beloppet är däremot samma som i beslutet i löpande priser 11 mnkr.

Driftkostnader

Nämndens driftkostnader ökar med cirka 170 000 kr per år (2025-09) på grund av ökad gatudrift i och med att gatusträckning har blivit längre jämfört med före åtgärd, samt för klottersanering av nybyggda murar.

Åtgärden beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,6 mnkr från och med år 2025.

Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om cirka 40 år och stadens internränta om nuvarande 2,8 procent minskar därefter succesivt med gjorda avskrivningar.

Projektet har inga ej aktiverbara utgifter.

Risk/Osäkerhet

De risker och osäkerheter som finns upptagna i genomförande-beslutet har inte inträffat.

Lärdomar

Omdisponeringen mellan körbana och gång- och cykelbana under bron hade troligtvis kunnat undvikas om kontoret i ett tidigare skede förstått att kravet på att personbil och lastbil ska kunna mötas inte var uppfyllt. Nu uppdagades detta först när bron redan var byggd, och den enda möjliga lösningen var att göra gång- och cykelbanan smalare. I kommande projekt där kontoret inte agerar byggherre utan enbart är kravställare/medfinansiär behöver kontoret

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

kontrollera underlag i tidigare skede än vad som var fallet i det här projektet.

Kontoret behöver i samarbeten med SVOA vidareutveckla gemensamma rutiner avseende kontroll, granskning av underlag samt avtal avser dagvatteninstallationer i projekt där kontoret har tecknat genomförandeavtal med extern part. Samarbetet mellan kontoret och SVOA har fungerat mycket bra under hela projektet men gemensamma rutiner har saknats. Även samarbetet med Region Stockholm har fungerat mycket bra under hela projekttiden.

Slut

Trafikkontoret
Infrastruktur

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 115
Växel 08-508 27 200
sofi.persson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm